

การส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร
อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช*

PROMOTING LOCAL LEADERSHIP OF KHAO PHANG KRAI SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, HUA SAI DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ภัทวัญญ์ ทองสงค์*, กันตภณ หนูทองแก้ว

Phakwulan Thongsong*, Kantaphon Nuthongkaew

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโสกราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Sri Thammasokarat Campus, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: supaporn.tho@student.mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยได้แก่ ประชากรตำบลเขาพังไกร จำนวน 6,370 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมระดับภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการบริหารจัดการ และด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ และ 2) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ผู้นำท้องถิ่นควรปรับตัวเข้ากับสังคม รับฟังความคิดเห็น เยี่ยมเยียนประชาชนสม่ำเสมอ ผู้นำควรพัฒนาวิสัยทัศน์ ก่อให้เกิดศรัทธา มีน้ำใจ อุดมคติ ให้อภัย ไม่อิจฉา และสนับสนุนรางวัลเพื่อสร้างกำลังใจ ควรซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ ลดขั้นตอนการทำงาน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ายึดมั่นศีลธรรม และควรส่งเสริมการกำหนดนโยบาย ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานตอบสนองคำสั่งจากส่วนกลาง และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้หากไม่เร่งสร้างกลไกส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นอาจเผชิญความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพของการบริหารงานได้

คำสำคัญ: การส่งเสริม, ภาวะผู้นำท้องถิ่น, การบริหารท้องถิ่น

Abstract

This research article aims to study: 1) The level of local leadership of the Khao Phang Khrai Subdistrict Administrative Organization, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province; and 2) Guidelines for promoting leadership of the Khao Phang Khrai Subdistrict Administrative Organization, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province. This is a quantitative research. The study population consisted of 6,370 residents of Khao Phang Khrai Subdistrict. The sample size was determined according to Krejcie and Morgan's table, resulting in a sample of 364 participants. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. The research findings revealed that: 1) The overall level of promoting local leadership of the Khao Phang Khrai Subdistrict Administrative Organization was at a high level in all aspects. Ranked from highest to lowest mean scores, the aspects were: good human relations (highest), followed by initiative, morality and ethics, management, and personality (lowest), respectively. 2) Guidelines for promoting local leadership include: local leaders should adapt to society, listen to public opinions, and regularly visit the people; leaders should develop vision, foster trust, be kind, patient, forgiving, free from envy, and provide rewards to boost morale; they should be honest, responsible, abide by laws and regulations, avoid misconduct, act with transparency and accountability, decentralize authority, reduce bureaucratic procedures, use resources efficiently, uphold morality, and promote policies aligned with local contexts to ensure that administration responds both to central directives and to the needs of local communities. If mechanisms to promote local leadership are not urgently developed, there may be risks to the efficiency of local administration.

Keywords: Promotion, Local Leadership Council, Local Administration

บทนำ

ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของชุมชน โดยเฉพาะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามเป้าหมาย องค์กรเหล่านี้มุ่งเน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของตนเอง ผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมี ภาวะผู้นำ ที่ดีเยี่ยม ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ กระตุ้นแรงบันดาลใจ สร้างค่านิยมร่วม และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและชุมชน สอดคล้องกับ ชูวงศ์ ฉายะบุตร ได้กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้นำที่สามารถมองปัญหาได้ รอบด้านและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2557)

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกรเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนการพัฒนาชนบท พ.ศ. 2538 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ. 2539 (สุนทร พุนเอยัด, 2542) โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทได้มีโอกาสเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา และการตอบสนองความต้องการของตนเองโดยผ่านผู้นำท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน อย่างไรก็ตาม การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน ยังคงเผชิญกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ ข้อจำกัดด้านทรัพยากร และ ความสามารถในการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่การบริหารจัดการยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้นโยบายการพัฒนาส่วนใหญ่ยังคงเป็นการพัฒนาแบบเดิม ๆ ที่ต้องรอการกำหนดจากส่วนกลาง และศักยภาพในการทำงานของบุคลากรยังคง มีจำกัด การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเสมือนหลักชัยขององค์กร หากผู้นำขาดความสามารถจะส่งผลให้บุคลากรขาดขวัญกำลังใจและเกิดความขัดแย้ง (ชวรงค์ ฉายะบุตร, 2557) แนวคิดการบริหารราชการแนวใหม่ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นที่ส่วนราชการต้องพัฒนาตนเองให้เป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และพัฒนาบุคลากรให้มีวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ (ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์, 2561)

ถึงแม้จะมีการศึกษาที่เน้นความสำคัญของภาวะผู้นำและแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ แต่การศึกษาที่เจาะลึกถึงผลกระทบของภาวะผู้นำต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในบริบทของข้อจำกัดด้านทรัพยากร ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะในกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาพังไกร ซึ่งเป็นองค์กรขนาดเล็กที่มีความท้าทายเฉพาะตัว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการวิจัยเพื่ออุดช่องว่างความรู้นี้ การวิจัยนี้จึงมุ่งหวังที่จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นและบุคลากร ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research) สอบถามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้นำหมู่บ้านในเขตตำบลเขาพังไกร และพนักงานบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6,370 คน (ข้อมูลสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร ที่ว่าการอำเภอหัวไทร พฤษภาคม 2567)

1.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามคุณลักษณะเพศ อายุ รายได้ และระดับการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง โดยอาศัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของคำถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจริง (30 คน) เพื่อหาข้อบกพร่องและหาค่าความเชื่อมั่นเบื้องต้นคำนวณค่าความเชื่อมั่นใช้โปรแกรมสถิติ SPSS นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายจริง โดย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2) ด้านความคิดริเริ่ม 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และ 5) ด้านการบริหารจัดการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประชาชน ผู้นำหมู่บ้านในเขตตำบลเขาพังไกร และพนักงานบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร จำนวน 364 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ทั้งหมดจำนวน 364 ฉบับ กรอกรหัสแบบสอบถาม กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึก ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

4.1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percent) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์ระดับการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดตามแนวทางของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (Likert, R., 1932)

4.3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการแจกแจงความถี่แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัย

1. ศึกษาการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วน ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 40 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2) ด้านความคิดริเริ่ม 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และ 5) ด้านการบริหารจัดการ ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.25	0.26	มาก	1
2.	ด้านความคิดริเริ่ม	4.23	0.28	มาก	2
3.	ด้านบุคลิกภาพ	4.21	0.26	มาก	4
4.	ด้านคุณธรรม และจริยธรรม	4.23	0.28	มาก	2
5.	ด้านการบริหารจัดการ	4.22	0.31	มาก	3
ภาพรวม		4.23	0.22	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) ค่าเฉลี่ยที่สูงในด้านนี้ สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำใน อบต. เขาพังไกรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน อาจแสดงออกผ่านพฤติกรรม

ต่าง ๆ เช่นการเข้าถึงง่าย การร่วมกิจกรรมกับชุมชน รองลงมาคือ ด้านความคิดริเริ่มและด้านคุณธรรม และจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ค่าเฉลี่ยที่สูงในสองด้านนี้แสดงว่าผู้นำมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา และดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์โปร่งใส พัฒนาโครงการพัฒนาใหม่ๆ เช่นส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเขาพังไกร ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ในด้านนี้แสดงให้เห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการวางแผนและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นการจัดการโครงการที่ตรงตามเป้าหมาย และด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) บ่งชี้ว่าบุคลิกภาพของผู้นำเป็นที่ยอมรับและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชน ซึ่งสามารถแสดงออกผ่านลักษณะท่าทางที่สงบ มั่นใจ และน่าเชื่อถือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์วิกฤต เช่น การจัดการกับปัญหาอุทกภัย หรือภัยแล้ง

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ข้อที่	ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ผู้นำท้องถิ่นมีการพูดจาสร้างความสัมพันธ์สื่อสารติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องด้วยกลยุธินิมิตรที่ดี	4.60	0.63	มากที่สุด	2
2.	ผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือในการทำงานของชุมชน	4.70	0.52	มากที่สุด	1
3.	ผู้นำท้องถิ่นมีการให้เกียรติกันและกัน	4.16	0.53	มาก	5
4.	ผู้นำท้องถิ่นมีการแนะนำเสนอแนวคิดรับฟังคำชี้แนะจากบุคคลอื่น ๆ	4.08	0.47	มาก	7
5.	ผู้นำท้องถิ่นมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนผิดพลาดของตนเองอย่างมีเหตุผล	3.77	0.66	มาก	8
6.	ผู้นำท้องถิ่นมีกระบวนการบริหารงานร่วมกับบุคคลในชุมชน	4.10	0.71	มาก	6
7.	ผู้นำท้องถิ่นมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเสมอกับบุคคลในชุมชนและบุคคลทั่วไป	4.27	0.68	มาก	4
8.	ผู้นำท้องถิ่นมีการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและทำงานร่วมกับผู้อื่น หน่วยงานต่าง ๆ จนงานนั้นบรรลุเป้าหมาย	4.28	0.62	มาก	3
รวม		4.25	0.26	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือในการทำงานของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นมีการพูดจาสร้างความสัมพันธ์สื่อสารติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงาน ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องด้วยกลยุธินิมิตรที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ผู้นำท้องถิ่นมีการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและทำงานร่วมกับผู้อื่น หน่วยงานต่าง ๆ จนงานนั้นบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ผู้นำท้องถิ่นมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเสมอกับบุคคลในชุมชนและบุคคลทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ผู้นำท้องถิ่นมีการให้เกียรติกันและกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ผู้นำท้องถิ่นมีกระบวนการบริหารงานร่วมกับบุคคลในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) ผู้นำท้องถิ่นมีการแนะนำเสนอแนวคิดรับฟังคำชี้แนะ จากบุคคลอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีการปรับปรุงแก้ไข ในส่วนผิดพลาดของตนเองอย่างมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความคิดริเริ่ม

ข้อที่	ด้านความคิดริเริ่ม	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ผู้นำท้องถิ่นมีทักษะทางความคิด	4.53	0.66	มากที่สุด	2
2.	ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าที่จะคิดนอกกรอบจากเดิมที่เป็นอยู่	4.59	0.60	มากที่สุด	1
3.	ผู้นำท้องถิ่นมีกระบวนการใหม่ ที่สร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคม	4.19	0.61	มาก	5
4.	ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดใหม่ที่เป็นที่ยอมรับของคนต่าง ๆ ในสังคม	4.06	0.53	มาก	6
5.	ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดที่ไม่ก่อความเดือดร้อน	3.85	0.71	มาก	8
6.	ผู้นำท้องถิ่นมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงและท้าทายมากขึ้น	4.06	0.70	มาก	7
7.	ผู้นำท้องถิ่นมีการใช้โอกาสมิอย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.70	มาก	4
8.	ผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างสรรค์โอกาสหรือแสวงหาซึ่งโอกาสในการพัฒนาชุมชน	4.30	0.62	มาก	3
รวม		4.23	0.28	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความคิดริเริ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าที่จะคิดนอกกรอบจากเดิมที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นมีทักษะทางความคิด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ผู้นำท้องถิ่นมีการสร้างสรรค์โอกาสหรือแสวงหาซึ่งโอกาสในการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ผู้นำท้องถิ่นมีการใช้โอกาสมิอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ผู้นำท้องถิ่นมีกระบวนการใหม่ ที่สร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดใหม่ที่เป็นที่ยอมรับของคนต่าง ๆ ในสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) ผู้นำท้องถิ่นมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงและท้าทายมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำท้องถิ่น มีความคิดที่ไม่ก่อความเดือดร้อน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านบุคลิกภาพ

ข้อที่	ด้านบุคลิกภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ผู้นำท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.51	0.69	มากที่สุด	2
2.	ผู้นำท้องถิ่นมีลักษณะเด่นเหนือบุคคลอื่น	4.57	0.59	มากที่สุด	1
3.	ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าแสดงออก	4.23	0.63	มาก	3
4.	ผู้นำท้องถิ่นมีความมั่นคงทางอารมณ์	4.11	0.53	มาก	8
5.	ผู้นำท้องถิ่นมีเสน่ห์ในหน้าตาสดใสมั่นแยม	3.90	0.68	มาก	10
6.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นคนอบอุ่น	4.09	0.74	มาก	9
7.	ผู้นำท้องถิ่นสามารถปรับตัวได้ดี	4.12	0.69	มาก	7
8.	ผู้นำท้องถิ่นสามารถควบคุมตนเองได้ดี	4.21	0.59	มาก	4
9.	ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าหาญ กล้าที่จะยืนหยัด ยึด มั่นในสิ่งที่ถูกต้อง	4.21	0.63	มาก	5
10.	ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดสร้างสรรค์	4.17	0.66	มาก	6
รวม		4.21	0.26	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านบุคลิกภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีลักษณะเด่นเหนือบุคคลอื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ผู้นำท้องถิ่น มีความกล้าแสดงออก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ผู้นำท้องถิ่นสามารถควบคุมตนเองได้ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าหาญ กล้าที่จะยืนหยัด ยึด มั่นในสิ่งที่ถูกต้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถปรับตัวได้ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) ผู้นำท้องถิ่นมีความมั่นคงทางอารมณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ผู้นำท้องถิ่นเป็นคนอบอุ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีเสน่ห์ในหน้าตาสดใส ยิ้มแย้ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านคุณธรรม และจริยธรรม

ข้อที่	ด้านคุณธรรม และจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรม กระบวนการ หรือวิธีการต่าง ๆ ของผู้นำที่แสดงออกถึง ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมของตนเอง	4.56	0.65	มากที่สุด	2
2.	ผู้นำท้องถิ่นมีอุดมการณ์ เพื่อส่วนรวม	4.62	0.60	มากที่สุด	1
3.	ผู้นำท้องถิ่นมีการให้บริการที่ดีต่อส่วนรวม	4.21	0.57	มาก	3
4.	ผู้นำท้องถิ่นมีการคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรและสังคมส่วนรวมเป็นหลัก	4.08	0.53	มาก	6
5.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถจูงใจให้ผู้ตามคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรเป็นหลัก	3.85	0.69	มาก	7
6.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	4.10	0.72	มาก	5
7.	ผู้นำท้องถิ่นมีความยุติธรรมในการตัดสินความขัดแย้งที่เกิดขึ้น	4.20	0.64	มาก	4
รวม		4.23	0.28	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ภาวะผู้นำท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านคุณธรรม และจริยธรรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรม กระบวนการ หรือวิธีการต่าง ๆ ของผู้นำที่แสดงออกถึง ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ผู้นำท้องถิ่นมีการให้บริการที่ดี ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ผู้นำท้องถิ่นมีความยุติธรรมในการตัดสินความขัดแย้งที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) ผู้นำท้องถิ่นมีการคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรและสังคมส่วนรวมเป็นหลัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถจูงใจให้ผู้ตามคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมขององค์กรเป็นหลัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการบริหารจัดการ

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถส่วนบุคคลในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในชุมชน	4.49	0.69	มาก	2
2.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถส่วนบุคคลในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้รับมาอย่างคุ้มค่า	4.55	0.64	มากที่สุด	1
3.	ผู้นำท้องถิ่นมีการวางแผนในการทำงานที่ชัดเจน	4.15	0.55	มาก	5
4.	ผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่โดดเด่นในการบริหารชุมชน	4.08	0.56	มาก	6
5.	ผู้นำท้องถิ่นได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชน	3.84	0.71	มาก	7
6.	ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสซึ่งการตรวจสอบทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งคนในท้องถิ่น	4.17	0.72	มาก	4
7.	ผู้นำท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ดีจนส่งผลให้ชุมชนนั้นได้รับผลประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ	4.27	0.64	มาก	3
รวม		4.22	0.31	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ภาวะผู้นำท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการบริหารจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถส่วนบุคคลในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่ได้รับมาอย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือผู้นำท้องถิ่น มีความสามารถส่วนบุคคลในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ผู้นำท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ดีจนส่งผลให้ชุมชนนั้นได้รับผลประโยชน์อย่าง มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ผู้นำท้องถิ่นมีการเปิดโอกาส ซึ่งการตรวจสอบทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งคนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ผู้นำท้องถิ่นมีการวางแผนในการทำงานที่ชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่โดดเด่นในการบริหารชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำท้องถิ่นได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

2. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการพัฒนาผู้นำในหลายมิติ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและนำพาชุมชนไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน โดยแนวทางดังกล่าวสามารถสรุปได้เป็นความเรียงดังนี้

การพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ ถือเป็นรากฐานสำคัญของผู้นำที่ดี ผู้นำควรปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีความเป็นกันเองกับประชาชนทุกระดับ ไม่ถือตัว และให้เกียรติซึ่งกันและกันอย่างเสมอภาค การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ และการพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างความไว้วางใจ นอกจากนี้ การยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นยังเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานร่วมกัน

ด้านความคิดสร้างสรรค์และริเริ่ม ผู้นำจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถค้นหาและปรับปรุงแนวทางใหม่ ๆ ในการพัฒนาองค์กรและชุมชนให้ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น การนำความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการวางแผนจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น การกระจายอำนาจและการมอบหมายงานอย่างเหมาะสมจะช่วยลดความอึดอัดและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงศักยภาพ นอกจากนี้ การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับทีมงานผ่านการชื่นชมหรือให้รางวัลยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

ด้านบุคลิกภาพ ผู้นำควรมีความเชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกอย่างเหมาะสม มีความกระตือรือร้นและสุขุมรอบคอบในเวลาเดียวกัน การพูดจาสุภาพ การแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย และการอ่อนน้อมถ่อมตนกับทุกคน จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในสังคม นอกจากนี้ การมีอารมณ์ที่มั่นคงและยิ้มแย้มแจ่มใสจะช่วยให้ผู้นำสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนได้อย่างง่ายดาย

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นคุณสมบัติที่ขาดไม่ได้ ผู้นำต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรับผิดชอบ ไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและไม่นำทรัพย์สินของราชการไปใช้ส่วนตัว การทำงานต้องมีความเปิดเผยและโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง นอกจากนี้ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการยึดมั่นในศีลธรรมจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากรในองค์กร

ด้านการบริหารจัดการ ผู้นำควรเน้นการบริหารงานที่ไม่ได้เพียงแค่รับคำสั่งจากส่วนกลาง แต่ต้องสร้างนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นอย่างแท้จริง การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และการกระจายอำนาจในการตัดสินใจจะช่วยลดขั้นตอนการทำงานและเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงาน ทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า

1. การส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอ หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้นำมีคุณลักษณะเด่นในหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาหลายฉบับ ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก ผู้นำมีการสร้างความร่วมมือและสื่อสารอย่างต่อเนื่องกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยเหลือกิจกรรม และให้เกียรติซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ พระชินนพงศ์ วชิรญาณ และคณะ, ธนาวุฒิ บุญญานุสนธิ์ และคณะ ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ด้านความคิดริเริ่ม พบว่าอยู่ในระดับมาก ผู้นำมีความกล้าคิดนอกกรอบ มีทักษะการสร้างสรรค์โอกาสใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน (พระชินนพงศ์ วชิรญาณ และคณะ, 2567); (ธนาวุฒิ บุญญานุสนธิ์ และคณะ, 2567) และมีแนวคิดที่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม สอดคล้องกับ เมธินี อินทร์บัว และคณะ, อีระชัย เทพนอก ได้กล่าวว่าความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์และปัญญาในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพ พบว่า อยู่ในระดับมาก ผู้นำมีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออก ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง มีความสามารถในการปรับตัวและควบคุมอารมณ์ อีกทั้งยังมีบุคลิกที่สดใสเป็นมิตร (เมธินี อินทร์บัว และคณะ, 2564); (อีระชัย เทพนอก, 2565) สอดคล้องกับ พระชินน

พงศ์ วชิรญาณ และคณะ, พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ) และคณะ ได้กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ด้านคุณธรรม และจริยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก ผู้นำมีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวม ให้บริการอย่างเป็นธรรม และคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรและสังคมเป็นหลัก (พระชินนุพงศ์ วชิรญาณ และคณะ, 2567); (พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ) และคณะ, 2566) สอดคล้องกับ อีระชัย เทพนอก, พระชินนุพงศ์ วชิรญาณ และคณะ ได้กล่าวว่า ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรมอยู่ในระดับสูง ด้านการบริหารจัดการ พบว่าอยู่ในระดับมาก ผู้นำมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า มีการบริหารจัดการที่ดี มีการวางแผนงานที่ชัดเจน และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (อีระชัย เทพนอก, 2565); (พระชินนุพงศ์ วชิรญาณ และคณะ, 2567) โดยสรุปแล้ว ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำของ อบต.เขาพังไกร โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ควรส่งเสริมให้ผู้นำรักษาความเป็นกันเอง พบปะเยี่ยมเยียนประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้านความคิดริเริ่ม ควรพัฒนามิตรสัมพันธ์ของผู้นำให้กว้างไกลยิ่งขึ้น สร้างความศรัทธา และส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ โดยไม่กลัวว่าผู้อื่นจะเก่งกว่า เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้กับชุมชน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควรเน้นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการตรวจสอบอย่างโปร่งใส และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและศรัทธา ด้านการบริหารจัดการ ควรส่งเสริมให้ผู้นำบริหารงานโดยเน้นการสร้างนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นมากขึ้น ควบคู่ไปกับการรับฟังคำสั่งจากส่วนกลาง เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ด้านบุคลิกภาพ ควรส่งเสริมให้ผู้นำรักษารูปลักษณ์ที่สง่างาม แต่งกายเรียบร้อย และมีอัธยาศัยที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อเป็นที่น่าเชื่อถือและเข้าถึงได้ง่ายสำหรับประชาชนทุกคน

ข้อเสนอแนะเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อนำจุดแข็งที่มีอยู่แล้วของผู้นำมาพัฒนาต่อยอด และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์สูงสุดของชุมชนในระยะยาว

องค์ความรู้ใหม่

จากข้อมูลงานวิจัยและข้อเสนอแนะองค์ความรู้ใหม่ (New Body of Knowledge) ที่สามารถนำไปต่อยอดและประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยเน้นการผสมผสานทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติจริง ดังนี้ “โมเดลผู้นำชุมชนสู่ความเป็นเลิศ (ELC)” องค์ความรู้ใหม่นี้มุ่งเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่นอย่างครบวงจร โดยอิงจากจุดแข็งและจุดอ่อนที่พบในงานวิจัย และผสมผสานกับแนวคิดสมัยใหม่ที่เน้นการปฏิบัติจริงและการสร้างเครือข่าย โมเดล ELC หรือ “โมเดลผู้นำชุมชนสู่ความเป็นเลิศ” (Excellent Leadership Community Model) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ที่เชื่อมโยงและส่งเสริม ซึ่งกันและกัน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบสะท้อนคิด (Reflective Leadership) องค์ความรู้ใหม่นี้มุ่งเน้นการพัฒนาผู้นำจากภายในสู่ภายนอก โดยเชื่อมโยงกับปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์และบุคลิกภาพที่ผู้นำยังขาดการตระหนักรู้ และยอมรับข้อผิดพลาดของ

ตนเอง แนวคิดหลัก: ผู้นำที่แท้จริงต้องรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง สามารถสะท้อนคิดถึงการกระทำและผลกระทบที่เกิดขึ้น การยอมรับข้อผิดพลาด ไม่ใช่เรื่องของความอ่อนแอ แต่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาตนเอง 2) ภาวะผู้นำแบบนักสื่อสารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Communicator Leadership) องค์ความรู้นี้มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารที่ยังเป็นจุดอ่อนของผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการชี้แจงและโน้มน้าวใจผู้อื่น แนวคิดหลัก: ผู้นำต้องมีความสามารถในการ สื่อสารวิสัยทัศน์ และแนวคิดอย่างชัดเจน และน่าเชื่อถือ เพื่อจูงใจให้ผู้ตามและทุกภาคส่วนเห็นคุณค่าและอยากมีส่วนร่วม การสื่อสารที่ดีต้องไม่เพียงแค่ “พูดให้ฟัง” แต่ต้อง “พูดให้เข้าใจ” และ “พูดให้เกิดการเปลี่ยนแปลง” และ 3) ภาวะผู้นำแบบผู้ประสานพลังชุมชน (Community Catalyst Leadership) องค์ความรู้นี้มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยเชื่อมโยงกับปัญหาด้านการจูงใจและการได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ การบูรณาการองค์ความรู้ทั้ง 3 ด้านนี้ จะช่วยให้ อบต. เขาพังไกรสามารถพัฒนาผู้นำท้องถิ่นให้มีศักยภาพที่ รอบด้านซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่พบในงานวิจัยได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทความนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ผู้นำหมู่บ้านในเขตตำบล เขาพังไกร และพนักงานบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้ 1) ระดับการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 2) ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำท้องถิ่นยังขาดการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองอย่างมีเหตุผล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการตระหนักรู้และพัฒนาตนเองผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและเอื้อต่อความร่วมมือ สำหรับด้านความคิดริเริ่ม พบว่าผู้นำมีความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อชุมชน แต่ยังขาดความสามารถในการชี้แจงและสื่อสารอย่างชัดเจน จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้นำอธิบายข้อดีและข้อเสียของความคิดของตนเอง รวมถึงการประชุมร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้นำยังมีข้อจำกัดในการจูงใจให้ผู้ตามคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จึงควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความตระหนักรู้ เพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญของส่วนรวมเป็นหลักด้าน การบริหารจัดการ พบว่าผู้นำยังได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในระดับน้อย จึงควรส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเอง เช่น โครงการร่วมมือพิเศษ หรือกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนให้ดีขึ้น สุดท้าย ด้านบุคลิกภาพ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการมีเสน่ห์จากใบหน้าสดใสนุ่มนวล ซึ่งส่งผลต่อบรรยากาศการทำงาน ดังนั้นองค์กรฯ ควรสร้างวัฒนธรรมที่เป็นมิตรและจัดอบรมเพื่อพัฒนาการแสดงออกทางสีหน้าและการยิ้มแย้ม เพื่อให้บรรยากาศการทำงานเปิดกว้างต่อการซักถามและความร่วมมือมากขึ้น การวิจัยในอนาคตควรนำไปสู่การพัฒนาและทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมภาวะผู้นำที่ออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อแก้ปัญหาที่พบ เช่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจจะออกแบบโปรแกรมอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการฝึกทักษะการรับฟังและการยอมรับข้อผิดพลาด

(เช่น การทำกิจกรรม Role-playing หรือ Case Study) จากนั้นติดตามผลและประเมินว่าโปรแกรมดังกล่าวช่วยให้ผู้นำปรับปรุงพฤติกรรมได้จริงหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2557). การปกครองท้องถิ่นไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์การพิมพ์.
- ธนาวุฒิ บุญญานุสนธิ์ และคณะ. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 18(1), 112-127.
- ธีระชัย เทพนอก. (2565). ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์, 9(8), 309-326.
- พระชินูปงศ์ วชิรญาณโณ และคณะ. (2567). การส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา. Journal of Buddhist Sociology, 9(2), 80-93.
- พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ) และคณะ. (2566). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสระบุรี. วารสารพุทธนวัตกรรม และการจัดการ, 6(3), 113-124.
- เมธินี อินทร์บัว และคณะ. (2564). การจัดการทรัพยากรมนุษย์หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรยุคปัจจุบัน. Journal of Modern Learning Development, 6(5), 341-350.
- ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์. (2561). ภาวะผู้นำในการบริหารงานในส่วนท้องถิ่นศึกษา: กรณีศึกษา: องค์การ บริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง ในจังหวัดปทุมธานี. วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย, 10(3), 139-156.
- สุนทร พูนเอียด. (2542). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการบริหารการพัฒนา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. Archives of Psychology, 22(140), 1-55.